

عنوان مقاله:

نظریه اخلاقی قانون طبیعی؛ تبیین تقریر صدرایی با تکیه بر عوالم وجود

محل انتشار:

دوفصلنامه اخلاق و حیانی، دوره 11، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

محمد حسین انصاری چشمه - دانشجوی دکتری گروه مدرسی معارف اسلامی، دانشکده الهیات، دانشگاه شهید بهشتی تهران.

رحیم دهقان - استادیار گروه مدرسی معارف اسلامی، دانشکده الهیات، دانشگاه شهید بهشتی تهران.

خلاصه مقاله:

نظریه اخلاقی قانون طبیعی از جمله نظرات مطرح در حوزه اخلاق هنجاری است. این نظریه را می توان در آراء اندیشمندان مسلمان بررسی نمود. مساله این است که آیا می توان تقریری از این نظریه را به ملا صدرا نسبت داد؟ یافته های پژوهش که با روشی تحلیلی و استنادی انجام شده نشان می دهد که ملا صدرا، اگرچه به صراحت از نظریه قانون طبیعی در آثار خود سخن نگفته اما با تکیه بر مبانی فلسفی و انسان شناختی ایشان می توان در قالب پنج گام، تقریری از اخلاق مبتنی بر طبیعت را به ایشان نسبت داد. ایشان در گام نخست اخلاق را بر امیال و گرایشات ذاتی که در ساختار و شاکله انسان بنیان دارد، مبتنی می سازد و آنها را لازمه تامین نیازهای طبیعی انسان می داند. در گام دوم با نظر به غایتمندی امیال و گرایشات طبیعی انسان، فقر و نیاز ذاتی انسان به کمال مطلق و قرب الهی را عامل حرکت و انگیزه انسان به سوی خیر و کمال می داند و مراتب اخلاق را بر مبنای مراتب تقرب به کمال مطلق تبیین می کند. در گام سوم بر ظرفیت عقل طبیعی و دیگر قوای نفسانی و وحی الهی برای جهت دهی مسیر اخلاق برخاسته از نیازهای طبیعی به سوی غایت حقیقی و قرب الهی تاکید می کند. در گام چهارم سیر حرکت انسان از طبیعت اولیه به طبیعت ثانویه را بر مبنای مراتب وجودی و اخلاقی و با نظر به سیالیت طبیعت انسان تبیین می کند و در گام پایانی معیار اخلاق را مطابق با طبیعت انسان می داند.

کلمات کلیدی:

قانون، طبیعت، اخلاق، عقل، وجود، کمال، ملاصدرا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1394132>

